

PIRKANMAAN MAAKUNTAMUSEO

24.7.2013 DIAR: 279/2013

Länsi- ja Sisä-Suomen Aluehallintovirasto
Kirjaamo
PL 200

65101 VAASA

Kuulutukseenne 10.6.2013

KANGASALA, PÄLKÄNE, VEHONIEMENHARJU JA ISOKANGAS; TAVASE OY:N TEKOPOHJAVESILAITOKSEN RAKENTAMISEN LUPAHAKEMUS (LSSA-VI/73/04.09/2010)

Pirkanmaan maakuntamuseolle on toimitettu kuulutus vesilain mukaisesta lupahakemuksesta, joka koskee Kangasalan ja Pälkäneen alueelle, Vehoniemenharjulle ja Isokankaalle, rakennettavaa Tavase Oy:n tekopohjavesilaitoksen rakentamista sekä töiden aloittamista ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemista (Dnro LSSAVI/73/04.09/2010). Pirkanmaan maakuntamuseo on antanut aikaisemmin hanketta koskevat lausunnot 27.5.2002 (Diar. 73/5423/2002), 24.9.2008 (TRE 4973/12.03.20/2008) ja 25.5.2012 (Diar. 169/2012). Museo toteaa lupahakemuksesta seuraavaa.

Kangasalan Vehoniemenharjun suunnitelma-alueella, välittömästi imeytysalueen TUA1 vieressä, sijaitsee 1900-luvun alusta peräisin oleva Vehoniemen korpraalikunnan ampumarata-alue. Maakuntamuseo totesi lausunnossaan (169/2012), että kohde tulee säilyttää ympäristössä suojeluskunta- ja ampumaseuratoiminnan muistomerkkinä. Kohdetta koskevan tekstin (hankesuunnitelmassa s. 24) tulee olla tämän mukainen ja tekstiä tulee siten täsmentää. Suojeltava kohde tulee mainita selkeästi suunnitelmassa hankealueen nykytilaa ja ympäristöä koskevis- sa osuuksissa vastaavalla tavalla kuin luontoarvot on tuotu esille. Lisäksi ampu- maradan jäännökset tulee merkitä koko hankealuetta käsittelevään asemapiirus- tukseen (16WWE0815.011). Ampumarata-alueesta on arkeologisen inventoinnin (2011 ja 2012) ja museoviranomaisen tekemän maastokatselmuksen perusteella arvotettu säilytettävät osat, jotka ilmenevät museon lausunnosta Diar. 169/2012.

Koska arkeologisen selvityksen raportti (FCG Finnish Consulting Group OY, Ta- vase Oy. Tekopohjavesihanke. Ampumarata-alueen arkeologinen selvitys. – P16071. 1.12.2011, muutettu 10.5.2012. Kalle Luoto.) käsittää yksityiskohtaiset tiedot suojeltavista ampumaradan rakenteista karttoineen, raportti tulee liittää ko- konaisuudessaan mukaan suunnitelma-aineistoon. Raporttia koskeva maininta ei riitä. Lisäksi raportti on syytä mainita suunnitelma-aineiston kaikissa keskeisissä ympäristöä koskevien selvitysten luetteloissa, ei ainoastaan erillisraporteissa.

Koska ampumarata todettiin hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn jälkeen, hankkeen vaikutuksia suojeltavaan rakenteeseen ei ole arvioitu YVA-

menettelyssä. Tekopohjavesilaitoksen vaikutuksen arviointia tulee vielä täydentää ampumaradan osalta. Nyt hankesuunnitelmassa mainitaan ainoastaan lyhyesti, että ampumarata-alue sijoittuu tuotantoalue TUA1:n imeytysalueen läheisyyteen. Tämä ei ole riittävä arviointi. Hankesuunnitelmassa mainittujen luontoarvojen seurannan ja tarkkailun lisäksi suojeltavien ampumaradan rakenteiden tilaa on niin ikään syytä seurata, mikä tulee lisätä suunnitelmaan. Seurannan toteuttamisesta saa tarkempia ohjeita Pirkanmaan maakuntamuseosta.

Suunnitelma-aineistossa on tuotu esille asianmukaisella tavalla Kangasalan ja Pälkäneen välistä historiallista tietä koskeva arkeologisen selvityksen tarve ja että ko. inventointi tullaan tekemään toteutuksen tarkemman suunnitteluvaiheen yhteydessä. Inventointiin tulee sisällyttää em. tiestä erkaneva, Pälkäneen Syrjänharjun ylittävä kylä- ja kirkkotien reitti. Aikaisemmissa kulttuuriympäristöä koskevissa lausunnoissaan Pirkanmaan maakuntamuseo on käsitellyt maalla sijaitsevia kulttuuriympäristön arvoja ja niiden huomioon ottamista. Vesistöissä sijaitsee myös kiinteitä muinaisjäännöksiä, joiden selvittämistä ja huomioon ottamista maankäyttöhankkeiden yhteydessä on tehostettu. Tekopohjavesihankkeessa on tarkoitus sijoittaa raakavesiputki ja ylivuotoputki Roineeseen. Hankesuunnitelmaan tulee vielä lisätä, että putkilinjojen tarkemman suunnittelun yhteydessä Tavase Oy:n tulee olla yhteydessä suoraan Museovirastoon vedenalaisen arkeologisen kulttuuriperinnön huomioon ottamisen osalta (PL 913, 00101 Helsinki). Tämä tulee lisätä hankesuunnitelmaan.

Rakennetun ympäristön osalta Pirkanmaan maakuntamuseo toteaa, että siihen liittyvät arvot on otettu riittävästi huomioon pumppaamoja koskevissa suunnitelmissa. Suunnitelmaan tulee hankealueen nykytilaa ja ympäristöä koskeviin osuuksiin lisätä, että Vehoniemen ja Syrjänharjut on luokiteltu maakunnallisesti arvokkaaksi maisemanähtävyydeksi. Hankkeen jatkosuunnittelussa on syytä ottaa huomioon se, että vuonna 2013 valmistunut *Pirkanmaan valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointi – Ehdotus valtakunnallisiksi maisema-alueiksi 2013* nimeää ko. harjut osaksi Pirkanmaan harjumaisemien kokonaisuutta, joka on ehdolla valtakunnallisesti arvokkaaksi maisemanähtävyydeksi. Valtakunnallisesti arvokkaiden alueiden inventointi on osa ympäristöministeriön koko maan kattavaa päivitys- ja täydennysinventointihanketta, jonka tulosten perusteella valtioneuvosto tulee antamaan päätöksen Suomen arvokkaimmista maisemista.

Lupahakemusta koskeva päätös pyydetään lähettämään Pirkanmaan maakuntamuseoon.

Vt. Museonjohtaja

Tuija-Liisa Soininen

Tutkija

Ulla Lähdesmäki

Tiedoksi: Museovirasto/Kulttuuriympäristön suojelu/Hämeenlinnan toimipiste; Pirkanmaan Ely-keskus/Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue/Rakennetun ympäristön yksikkö; Pirkanmaan liitto;

UL/ul/mm